

GÜNDEM BAKIŞ

Ocak-2021-22.Sayı

guvsam@istinye.edu.tr @isuguvsam guvsam.istinye.edu.tr

Amerika'nın Yeni Yönetimi ve Türk-Amerikan İlişkileri

Güvenlik ve Savunma Stratejileri Uygulama Araştırma Merkezi (GÜVSAM) tarafından düzenlenen online konferansa davetlisiniz.

Doç. Dr. Fahri Erenel

İsmail Hakkı Pekin

Prof. Dr. Anıl Çeçen

Moderatör:
Şule KILIÇARSLAN

27.01.2021

966 5751 0926

20.00

835773

Kaçıranlar ve tekrar izlemek isteyenler, İstinye Üniversitesi YouTube kanalından izleyebilirler. <https://youtu.be/2sYVOs8Fb8c>

ABD'DE MEYDANA GELEN GELİŞMELER

ABD, geride bırakılan süreçte oldukça çalkantılı bir dönemin içinden geçti. 3 Kasım 2020 tarihinde gerçekleşen 59. Başkanlık seçimleri sonrasında ABD'de olaylar üstüne olaylar meydana geldi. Seçimlerin yapıldığı gece hali hazırda ABD Başkanı olan Trump, öncelikle Twitter'de seçimlerde oyların çalındığını ve usulsüzlük meydana geldiği iddia etse de sonrasında kameraların karşısına geçerek zaferini ilan etti. Trump "Seçimlerde zaferimizi ilan etmeye hazırlanıyoruz. Bu seçimi bizim kazandığımız açık." sözleriyle seçimi kazandığından emin bir tavır sergiledi. Ancak ortada ne Trump'ın kazandığı bir zafer ne de bir usulsüzlük vardı. Trump destekçileri Biden'ın galip geldiği gerçeğine inanmadı ve bu konuda itirazlarını sürdürdüler. Öyle ki, bu itirazlar seçimlerden tam 65 gün sonra ABD kongre binasının işgal edilmesiyle sonuçlandı. BBC'nin haberine göre kongrenin işgal edildiği gün saldırganlar arasında QAnon komplo teorisi destekçileri, "Hırsızlığı Durdurun" (Stop the Steal) grupları, aşırı sağcılar, internet trolleri ve başka Trump destekçileri vardı.

ABD Kongre Binasının İşgal Edilmesine Giden Süreç ve Kongre'nin İşgali

ABD'nin 59. Başkanlık seçimlerinden tam 65 gün sonra meydana gelen olay tüm dünyada büyük bir şok etkisi yarattı. Kongre Kasım ayında yapılan seçimlerin sonuçlarını tescil etmek için toplandığı sırada Trump destekçileri büyük bir protesto düzenleme amacıyla bir araya geldi ve kongreyi işgal ettiler.

Kongre'nin işgaline giden süreçte, seçimlerde bir usulsüzlük olduğu fikri Başkan Trump'ın konuşmaları ve tweetleri sayesinde destekçilerine aşılandı. Zira kendisi seçimin yapıldığı geceden sonra sürekli bunu dile getirmişti. Bunun kanıtı olarak, Twitter'de #StopTheSteal etiketiyle 3 Kasım-6 Ocak arası süreçte 1,3 milyon tweet atılmasını gösterebiliriz. Bu etiket ile Trump'ın seçimi kazandığı ancak kendisinin kazanılmış zaferinin elinden alınmaya çalışıldığı iddia ediliyordu. Ancak Trump hiçbir zaman iddialarının altını dolduracak kanıtları ortaya koyama-

dı. Ölü insanların Biden'e oy atıldığı ve Trump'ın oylarının Biden'e sayıldığı başta olmak üzere birçok asılsız iddia Trump destekçileri tarafından ortaya atıldı. Ancak Trump gibi destekçileri de bu iddialarının altını hiçbir zaman dolduramadı. Her ne kadar seçimde usulsüzlük olmadığını kesin olarak kanıtlayabilecek bir bilgi olmasa da ABD seçimlerinde çok nadiren usulsüzlük meydana geldiğini biliyoruz.

Takvimler 7 Kasım Cumartesi gününü gösterirken önde gelen haber kuruluşları seçimi Biden'in kazandığını iddia etti. Bu haberler neticesinde Biden destekçileri sokaklara çıkarak sevinç gösterileri düzenlese de diğer tarafta günlerdir sosyal medyada büyüyen "seçimde usulsüzlük" olduğu iddiaları da iyice alevlenmeye başladı. Bu kapsamda yaklaşık bir hafta sonrasında "Make America Great Again" (Amerika'yı Yeniden Yücelt) yürüyüşü organize edildi. Daha önce Trump için gerçekleşen eylemlerin aksine Freedom Plaza'daki bu yürüyüşe binlerce kişi katıldı. Trump'ın kendisi de bu yürüyüş

sırasında konvoyuyla gözüktü. Günün akşam saatlerinde ise Beyaz Saray'a beş blok uzakta Trump Destekçileri ve onları eleştirenler arasında bir çatışma meydana geldi. Bu çatışma ancak polis müdahalesiyle sakinleştirilse de sonraki günlerde meydana gelecek olayların bir habercisiydi.

Seçim sonrası dönemde Trump ve hukuk ekibi tarafından usulsüzlük olduğu iddiasıyla birçok dava açılca da bu davaların hemen hemen hiçbiri Trump'ın lehine sonuçlanmadı. Ancak bu sonuçlar hali hazırda seçim konusunda usulsüzlük olduğu fikri ile yanıp tutuşan Trump destekçilerini etkilemedi. Başkan Trump'ın hukuk ekibi yaptığı açıklamada hazırladıkları dosyanın oldukça detaylı olduğunu ve Biden'in seçimi kazanmadığının bir kanıtı olduğunu öne sürdüler. Ancak bu belgelerde asılsız komplo teorileri ve yanlış olduğu kanıtlanan birçok iddia olduğu ortaya çıktı. Ayrıca bu belgede birçok hukuki hata ve yazım hatasının olması da gözlerden kaçmadı. Bunlara rağmen seçimde usulsüzlük olduğu iddi-

aları günbegün artarak devam etti.

Aralık ayının 11. Gününde Yüksek Mahkeme, Texas eyaletinin seçimleri geçersiz kılınması konusunda açtığı davayı reddetti. Ancak tıpkı belgelerde meydana gelen durum gibi bu olay da sadece usulsüzlük iddialarının daha da güçlenmesiyle sonuçlandı. Takvimler 12 Aralık günü-

nü gösterdiğinde ise ikinci bir "Stop the Steal" mitingi düzenlendi. Mitinge tıpkı öncekinde olduğu gibi binlerce Trump destekçisi katıldı ve yine tıpkı öncekinde olduğu gibi bu mitingde de şiddet olayları meydana geldi. Bu mitingin cereyan etmesinden iki gün sonra Seçici Kurul, Biden'i resmen başkan olarak seçti ve böylece Biden'ın başkan olmasında kritik bir aşama geride bırakıldı.

Gün geçtikçe Trump ve destekçilerinin elinden kayan başkanlık kendilerini oldukça tedirgin ediyordu. Bu kapsamda yapılacak en önemli eylemin 6 Ocak'ta meydana gelecek olan kongre oturumunun iptal edilmesinin sağlanması kanısına varıldı. 6 Ocak'ta ülkenin birçok yerinde Trump destekçileri sokağa çıktı ve iddialarını yeniden dile getirdiler. Aynı gün Trump, Beyaz Saray'ın güneyinde yer alan Ellipse Parkı'nda toplanan kalabalığa bir konuşma yaptı. Konuşmasında destekçilerini "barışçıl ve vatansever bir şekilde seslerini duyurmaya" çağırdı ve "Sonuna kadar savaşalım ve eğer sonuna kadar savaşmak istemezseniz o zaman ülkemiz kalmayacak. Şimdi hep beraber Pennsylvania Bulvarı'na yürüyoruz. Hep beraber Kongre binasına gidiyoruz." dedi. Trump'ın çağrısıyla toplanan kalabalık güvenliği aşarak Kongre binasına girdi. Güvenlik güçleri Temsilciler Meclisi'ne girmeye çalışanları ateş açarak

durdurdu. Bu olaylar sonucunda toplam beş kişi yaşamını yitirdi ve Washington DC’de 24 saat sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Yaşanan gelişmeler neticesinde onay sürecine birkaç saatliğine ara verilse de sonrasında Biden Başkan ilan edildi.

Normal şartlar altında kongre onayı seçimlerden sonra kısa bir süre içerisinde gerçekleşir. Ancak Trump’ın, Biden’ın galibiyetini kabul etmemesi, seçimde usulsüzlük olduğu iddiasını ortaya atması ve bu iddiaları sürdürmesi neticesinde olaylar oldukça gecikti. Sonuç olarak Trump’ın yaklaşık 2,5 aydır süregelen mücadelesi bir başarısızlık öyküsü olarak tarihe geçti ve ABD Başkanı beklenildiği üzere Biden oldu.

Washington’da meydana gelen ayaklanmalardan iki gün sonra Twitter’de komplo teorisyeni birçok Trump destekçisi ve Donald Trump’un kendisinin hesapları kapatıldı. 88 Milyondan fazla takipçisi olan ABD Başkanı Trump’un hesabı “daha fazla şiddet olayını kışkırtma riskinden dolayı” süresiz olarak yasaklandı. Twitter sonrasında Facebook’ta Trump’un hesabını süresi olarak kapattı.

Meydana gelen olayların yaşanabileceğine yönelik sinyaller haftalardır mevcuttu. Trump destekçileri kendilerine aşılana usulsüzlük fikri kapsamında geride kalan yılların en şoke edici olaylarından birini gerçekleştirdi ve ABD Kongresi 200 yıl sonra ilk kez saldırıya uğradı. Kongre’nin işgal edildiği gün Biden Trump’a seslendi ve “Başkan Trump’tan şimdi ulusal televizyona çıkarak yeminini ve anayasal görevini yerine getirmesini ve bu işgale son verilmesi çağrısında bulunması istiyorum. Bu bir protesto değil, başkaldırıdır. Bütün dünya bizi izliyor” dedi. Ertesi gün yaptığı konuşmada ise yine kongrede meydana gelen olayları işaret ederek “Ülke tarihimizin en karanlık günlerinden biriydi” yorumunda bulundu. Ayrıca Biden “Keşke böyle bir şey olacağını bilemezdik diyebilseydik. Ama öyle olmadı. Bunların olacağı belliydi. Son dört yıldır demokrasimizi, anayasamızı, hukukun üstünlüğünü küçük gren bir başkanımız oldu... Baştan beri demokrasimizin kurumlarına topyekun bir saldırı düzenledi. Biz hukuku esas alan bir devletiz, insanları değil. Başkan, hukukun üstünde değildir” sözleriyle hem meydana gelen olayları hem de Trump’ı eleştirdi.

Kongre’nin İşgal Edilmesine Ülkelerin ve ABD Basınının tepkisi

Tüm dünyada şoke etkisi yaratan bu olaylara dünya liderleri de sessiz kalmadı ve dünyanın dört bir yanından tepkiler yağdı. Birçok lider olayları demokrasiye karşı meydana gelmiş bir saldırı olarak nitelendirdi. İngiltere Başbakanı Boris Johnson olaylarla ilgili “Amerika Birleşik Devletleri dünyada demokrasiyi temsil ediyor. İktidarın barışçı ve kuralına uygun şekilde devri hayati önem taşıyor” yorumunda bulundu. Ayrıca meydana gelen olayları “utanç verici manzaralar” şeklinde tanımladı. Bir başka Avrupa devleti olan Almanya’da meydana gelen olaylara sessiz kalmadı. Olayların demokrasi düşmanlarını sevindirdiğini söyleyen Alman Dış İşleri Bakanı Heiko Maas, Trump’ı hedef alarak “Trump seçmenin iradesine saygı göstermeli” yorumunda bulundu. Olaylara tepki veren isimlerden birisi de Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron’dur. “Demokrasilerimizin gücüne inanıyoruz. Amerikan demokrasisinin gücüne inanıyoruz” yorumunda bulunan Macron meydana

gelen olayı eleştirdi. İsrail’de meydana gelen olaylara sessiz kalmadı. İsrail Dışişleri Bakanı Gavi Ashkenazi Twitter’de yaptığı paylaşımında “Amerikan halkı ve seçilmiş temsilcilerinin bu saldırıyı nasıl püskürteceklerini bildiklerine, ülkelerinin üzerinde inşa edildiği değerleri savunmayı sürdüreceklerine eminim” diyerek meydana gelen olayları eleştirdi. Ekonomik anlamda ABD’nin son dönemdeki en büyük rakibi olan Çin’den de olaylara tepki geldi. Bu kapsamda Çin Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada “Çin, ABD vatandaşlarının en kısa süre-

basınında da tepkiyle karşılandı. Böyle bir olayın kabul edilemez olduğu ve Trump’ın görevden alınması gerektiği konusunda herkes hemfikirdi. Bu kapsamda meydana gelen olaylardan Trump’ı sorumlu diyen New York Times gazetesinde Trump’ın ve eyleme katılan destekçilerinin yaptıklarından dolayı ceza alması gerektiği söylendi. Ayrıca “6 Ocak 2021 karanlık bir gün olarak kayıtlara geçecek. Burada soru Trump döneminin sonu gelmiş bile olsa, Amerika’nın daha da karanlık ve daha bölünmüş bir döneme doğru kaymaya başlayıp başla-

Trump Hakkında İkinci Azil Süreci

Trump’ın halka seslenmesi sonrasında Kongre’de yaşanan olaylar neticesinde gündeme yeniden Trump’ın görevden alınması geldi. Bu kapsamda birçok kişi Anayasa’nın 25. Maddesinin uygulanıp Trump’ın görevden alınması konusunda hemfikirdi. Söz konusu maddeye göre ABD Başkan Yardımcısı ve kabine üyelerinin çoğunun, Başkan’ın görevi yerine getiremediği yönünde bil-

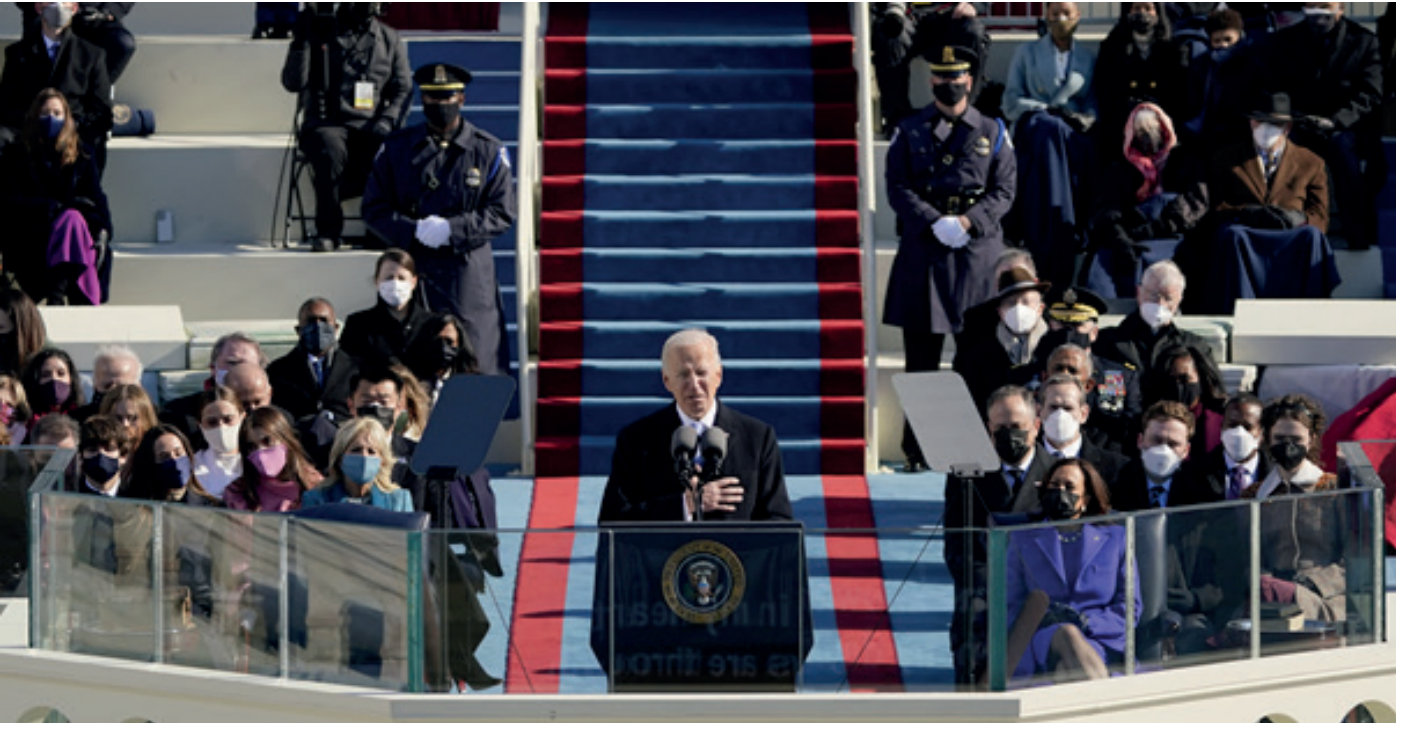
de barış, istikrar ve güvenliğe kavuşmasını umuyor” yorumunda bulunuldu.

Türkiye’de meydana gelen olaylara sessiz kalmayan ülkelerden biriydi. Bu kapsamda Dış İşleri Bakanlığımızda yapılan açıklamada meydana gelen olayların endişeyle takip edildiği söylendi. Bu kapsamda ABD’deki tüm tarafları itidal ve sağduyuya davet ediyoruz ve ABD’nin bu iç siyasi krizi olgunluk içinde aşacağına inanıyoruz, yorumlarında bulunuldu.

Meydana gelen olaylar ABD

madığıdır. Tehlike gerçek ama sorunun yanıtı önceden verilebilecek gibi değil.” yorumunda bulunuldu. Wall Street Journal ise meydana gelen olaylarda güvenlik güçlerinin etkisizliğini eleştirdi ve “Polis Neredeydi?” sorusu üzerinden meydana gelen olayları eleştirdi. Washington Post ise eleştirilerinde “Trump o koltukta bir saniye daha oturmamalı” cümlesine yer verdi. Meydana gelen olaylardan Trump’ı sorumlu tutan gazete ayrıca Trump’tan kamu düzeni ve ulusal güvenlik için tehdit olarak bahsediyor.

dirimde bulunması halinde, Başkan Yardımcısı görevi Başkan Vekili olarak devralıyor. Bu madde ABD tarihinde daha önce 1963 yılında John F. Kennedy suikastı sonrasında uygulandı. Ancak bunun yerine Trump hakkında azil süreci başlatıldı. Bu kapsamda Temsilciler Meclisi, Başkanı “ağır suç veya kabahatler” ile tıpkı bir ceza davasındaki gibi suçlayabiliyor. Bunu daha önce Trump’a karşı yapmışlardı fakat ilk seferde Trump’ın azli engellenmişti. Tabii ki bu bir daha suçlanamayacağı anlamına gelmiyordu ve öyle de oldu. Böylelikle Trump, hak-

kinda iki kere azil süreci başlatılan ilk ABD başkanı olarak tarihe geçti. Kongre saldırıları konusunda açıklama yapan Trump “Çok açık olmak istiyorum; kesin bir şekilde geçen hafta yaşanan şiddet olaylarını kınıyorum. Şiddet ve vandallığın ülkemizde ve bizim hareketimizde yeri yoktur” dedi ve azil kararı hakkında bir yorumda bulunmadı. Kendisinin azli, esas olarak “hükümete karşı isyana teşvik” suçlanmasından dolayı isteniyor. Ayrıca azil tasarısında birkaç ana başlık mevcut. BBC'nin haberine göre bunlar;

- Başkanlık seçimi sonuçlarında yolsuzluk yapıldığına dair yanlış iddialarda bulunmak ve seçim sonuçlarının tanınmaması çağrısı yapmak
- Beyaz Saray yakınlarında toplanmış kalabalığa seslenerek onların yasa dışı eyleme geçmesini teşvik etmek
- Trump'ın kışkırttığı kalabalığın bazı üyelerinin yasa dışı bir şekilde Kongre'yi basması, bir güvenlik görevlisinin ölümüne yol açacak şekilde şiddet ve yıkıcı eylemlere başvurmaları
- Trump'ın, başkanlık seçimlerinin tescilini engellemeye yönelik önceki çabalarının devamı niteliğinde adımlar atması
- ABD'nin ve hükümet kurumlarının güvenliğini büyük tehlikeye atması, demokratik sistemin bütünlüğünü

tehdit etmesi, iktidarın barışçıl devrime müdahale etmesi

Kendisi hakkında azil süreci başlatılmış olsa da bu süreç Trump'ın başkanlığı devrettiği 20 Ocak tarihine kadar tamamlanamadı.

Biden'in Yemini ve 46. ABD Başkanı olması

Biden, başkanlığa giden süreçte oldukça olaylı bir dönemden geçti. Gerek Trump'ın seçime itirazı gerekse de Kongre'nin basılması sürekli karşılaştığımız olaylar değil. Bu neticede Biden'in yemini edip başkanlığı devralacağı 20 Ocak öncesinde Washington'da ve radikal grupların eylemlerine karşı 50 eyaletin başkentlerinde önemli güvenlik önlemleri alındı.

Yemini sonrası göreve başlayan Biden, halka “Anayasamızın ne kadar güçlü olduğunu biliyorum. Ulusumuzun ne kadar güçlü olduğunu biliyorum. Yapmamız gereken çok şey var, eski haline getirmemiz gereken, inşa etmemiz gereken çok şey var. Tüm zorluklarla mücadele etmek için sözler yeterli değil. Birliğe ihtiyacımız var” diyerek birlik mesajı verdi. Sözlerinde kamu yararı gözetileceği konusuna da vurgu yapan Biden, “Size söz veriyorum: Kişisel çıkarı değil, kamu yararını gözetileceğim. Sevgi ve iyilikle hi-

kayemizi yazacağız. Gelecekteki kuşaklara hikayemizi, demokrasi ve adaleti koruduğumuzu anlatacağız.” Dedi. Ayrıca Biden'in Başkan Yardımcısı olan Kamala Harris, ABD'nin ilk kadın, siyah ve Asya kökenli Başkan Yardımcısı olarak tarihe geçti. Biden'in göreve başlamasının ardından Donald Trump “Her zaman sizin için mücadele edeceğim. Yeni yönetime başarı ve şans diliyorum. Başarılı olacaklarını biliyorum çünkü iyi bir temel bırakıyoruz... Bu sadece şimdilik bir veda, ama bir şekilde geri geleceğiz” diyerek eşi Melania Trump'la birlikte Florida'ya gitti. Trump'ın gidişi konusunda ise Çin'in resmi haber ajansı “Çok şükür gittin, Donald Trump” başlığını attı. Böylelikle ABD tarihinin Başkan Trump önderliğinde oldukça çalkantılı geçen dört yıllık süreci sona ermiş oldu.

Öte yandan ilk kez başkanlık koltuğuna oturan Biden, icraatlar yapmaya başladı. Bu kapsamda imzaladığı ilk kararname, ABD'lilerin toplu taşımada maske takmasına ilişkin federal bir düzenlemeyi içeriyor. Ayrıca Biden'in, ABD'nin Trump döneminde çekildiği Paris İklim Sözleşmesi'ne yeniden katılmaya sıcak baktığı bildirildi. Kadir Yıldırım

RUS MUHALİF LİDERİN TUTUKLANMASINDAN SONRA RUSYADA PROTESTOLAR BÜYÜYOR

Geçtiğimiz yıl 20 Ağustos'ta, Aleksey Navalni, Sibiry'a'dan Moskova'ya giden bir uçakta rahatsızlanmış ve uçak acil bir iniş yapmıştı. Birkaç gün sonra ise Navalni'nin sinir gazıyla zehirlendiği açıklandı ve Navalni, tedavi için Almanya'nın başkenti Berlin'e götürüldü.

Navalni'nin ekibinden kişiler ve Rus araştırmacı gazeteciler bu saldırının Rus gizli servisinin gerçekleştirdiğini söylemiş ve zehirlenme emrinin doğrudan Putin'den geldiğini dile getirmişti. Bu iddialar Rus hükümeti tarafından sert bir dille reddedilmiş ve Putin, Navalni'nin önemsiz birisi olduğunu söylemişti.

Bu olaylardan sonra tedavisi sona eren Navalni, Instagram hesabından yaptığı paylaşımında "Rusya benim ülkem, Moskova benim şehrim, çok özledim." sözleriyle 17 Ocak'ta Rusya'ya dönmek üzere uçak bileti aldığını açıkladı. Bu süreçte ise Rusya'da Navalni hakkında tutuklama kararı çıkarılmıştı. Navalni Rusya'ya döndüğü sırada 17 Ocak'ta, Moskova'daki havaalanında göz altına alındı. Buna sebep olarak ise "29 Aralık 2020'den beri denetimli serbestlik süresini defalarca ihlal ettiği gerekçesi" gösterildi. Mahkeme kararı sonrasında ise Navalni'nin 15 Şubat'a kadar 30 gün tutuklu kalmasına karar verildi.

Bu olayın öncesinde ise, Navalni'nin içinde bulunduğu bir yolsuzluk davası sebebiyle Moskova'da bir karakola düzenli olarak imza vermesi gerektiği açıklanmış, aksi takdirde yasayı ihlal ettiği için hapse girebileceği söylenmişti. Buna ek olarak Rusya'daki bir araştırma komitesi Navalni hakkında çeşitli sivil toplum kuruluşlarına yasadışı şekilde para transferi yaptığı gerekçesiyle bir dava açtı. Dava açılan

bu kuruluşların içerisinde ise Navalni'nin etkin halde çalışan Yolsuzluk Karşıtı Derneği de vardı.

Protestocular meydanlarda Navalni'nin taraftarları Rus muhalife destek verilmesi amacıyla 23 Ocak'ta Rusya'nın çeşitli kentlerinde izinsiz eylem düzenleme çağrısı yapmıştı. Bundan önce ise Navalni havaalanına inmeden önce halktan kendilerini desteklemek için çağrı yapmıştı. Bunların sonucunda Aleksey Navalni'nin serbest kalması için Moskova'da protestolar başladı. Protestocu-

ların izinsiz eylemleri hava koşulları ve güvenlik güçlerinin müdahalesine rağmen devam ediyor. Puşkin Meydanı, Tsvetnoy Bulvarı, Trubnaya Meydanı gibi birçok bölgede protestocular ve güvenlik güçleri arasında arbedeler yaşanıyor. Bazı bölgelerde

ise halk, polise kartopuyla saldırarak kendilerini dağıtmak isteyen güvenlik güçlerine tepki gösterdi.

Güvenlik güçlerinin sert müdahalesi tartışılıyor

Bir diğer tarafta ise Rusya Çocuk Hakları Ombudsmanı Anna Kuznetsova, Moskova'daki izinsiz gösterilerde yaklaşık 15 çocuğun gözaltına alındığı ve bazılarının serbest bırakıldığını açıkladı. Yaptığı açıklamada ise güvenlik güçlerinin bunu çocukların "ayaklar altında ezilmemesi" için yaptığını dile getirdi. Navalni'nin eşi ise Instagram hesabından yaptığı açıklamada gözaltına alındığını duyurdu.

Bununla ilgili olarak ise Rusya İçişleri Bakanlığı Sözcüsü İrina Volk, bakanlığın izinsiz gösterilerde güvenlik güçlerine karşı gerçekleştirilen her türlü provokasyon ve polislin yasal taleplerinin yerine getirilmemesi durumunda soruşturma başlatılacağını ifade etti. Son olarak izinsiz eylemler hakkında uyarı yaparak, toplumsal düzene tehdit olarak değerlendirilen bu eylemlerin dağıtılacağını belirtti. Muhsin Emre Çalışkan

NATO ETKİSİYLE YUNANİSTAN GÖRÜŞMELERİ BAŞLIYOR

Türkiye ve Yunanistan arasında yapılan istikşafî görüşmeler, ilk olarak 2002 yılında Ankara’da iki ülkenin Dışişleri Bakanlığı müsteşarları arasında başlamıştı. Daha sonraki dönemde ise taraflar 2016’ya kadar 60 tur görüşme gerçekleştirmişti. 2016’dan sonraki süreçte Yunanistan’da Çıpras hükümetinin isteksiz tutumu nedeniyle görüşmeler gerçekleştirilememiş ve diyaloglar kesilmişti.

Bu diyalogun az olduğu sırada, Doğu Akdeniz’de tansiyon artarken Almanya ve NATO’nun girişimleriyle 2020 yılının son 6 ayı boyunca diyaloglar yeniden kurulmaya başlandı. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg’in öncülüğünde kurulan “ayrıştırma usulleri mekanizması” kapsamında, Doğu Akdeniz’de bir kaza veya çatışmayı önlemek için Türk ve Yunan heyet-

leri arasında görüşmeler gerçekleştirildi. İlk toplantı 3 Eylül’de yapılmış ve ocak ayına kadar toplam 6 toplantı gerçekleştirilmişti. Bu toplantılar sonucu genel çerçeveyi belirleyen “Teknik Düzenlemeler Metni” her iki ülke tarafından da kabul edilmişti. Fakat bu mutabakat sonrası yeni planlanan toplantılarda Yunanistan’ın tutumuyla sonuca ulaşamadı. Diğer toplantılara Yunanistan heyeti katılmayınca ise toplantılar iptal edildi. Konu hakkında açıklama yapan Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar konuşmasında, “Gerginliği artıran, olayları tırmandıran biz değiliz. Biz gerçekten diyalog, iyi komşuluk ilişkileri içinde, sorunlarımızı konuşarak, görüşerek çözüme yönünde yapılması gereken ne varsa elimizden geleni yapıyoruz.” şeklinde sözlerine yer verdi. Buna ek olarak ise Yunanistan’ın başka kapılarda

çözüm aradığı ve bu kapıların ona çözüm getirmeyeceğini vurgulayarak yanlış yaptıklarını dile getirdi.

Mevlüt Çavuşoğlu’ndan diyalog çağrısı

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu 12 Ocak tarihinde, Yunanistan’a açık bir davette bulunmak istediğini dile getirmişti. Yaptığı açıklamada “Bugün itibarıyla ocak ayı içinde ilk toplantısı gerçekleştirilmek üzere Yunanistan’ı istikşafî görüşmelere başlamaya davet ediyoruz.” şeklinde sözlerine yer verdi.

Sonraki süreçte Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan duyuruda, istikşafî görüşmelerinin 61. Turu, 25 Ocak 2021 tarihinde İstanbul’da yapılacağı bilgisi verildi. Böylece Yunanistan ile diplomatik görüşmeler tekrardan başlayacak.

Muhsin Emre ÇALIŞKAN

DAĞLIK KARABAĞ GÖRÜŞMESİ: PUTİN, ALİYEV VE PAŞINYAN AYNI MASADA

Rusya devlet başkanı Putin, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev ve Ermenistan Başbakanı Paşinyan, Dağlık Karabağ görüşmesi için Moskova Kremlin’de bir araya geldi. Putin, bu görüşmede arabuluculuğu üstlendi. Karabağ Savaşı’nın ardından Paşinyan ve Aliyev’in ilk kez bulunduğu bu görüşmede, Kremlin’den yapılan açıklamaya göre; Dağlık Karabağ’a yönelik ortak bildirin uygulanması süreci ve mevcut olan sorunların çözümü için atılabilecek adımlar ele alındı. Putin görüşmenin başında yaptığı konuşmada; “Sizleri Moskova’da selamlamaktan çok memnunum ve 9 Kasım 2020 tarihli üçlü anlaşmamızın gidişatını, mevcut sorunların çözülmesini ve bölgede barışçıl yaşamın tesis edilmesini birlikte istişare etmek için yaptığımız öneriye olumlu yanıt verdiğiniz için minnettarım. Rusya’nın akan kanı

durdurmak, duruma istikrar kazandırmak ve sürdürülebilir ateşkes sağlamak için ortaya koyduğu aktif arabuluculuk çabalarına olumlu yaklaştığınız için teşekkür ederim” dedi. Rus Lider, taraflar ile tokalaşarak selamlaşırken, Aliyev ve Paşinyan tokalaşmadı. Putin, Aliyev ve Paşinyan’ın, Dağlık Karabağ’ı görüşmek amaçlı toplandığı görüşme sonucunda, liderler ortak bir

açıklama imzaladı. Putin, Dağlık Karabağ’ın gelişimini tamamlamak ve sorunlarına çözüm bulmak amacı ile üç ülkenin başbakan yardımcılarını ile kuracakları bir çalışma grubundan bahsetti. Putin, bu üçlü görüşme sonrasında, diğer iki ülkenin liderleri ile ayrıca ikili olarak bir araya geldi.

HELİN TOĞAY

KATAR EMİRİ AL SANİ SUUDİ ARABİSTAN'DA

23 Mayıs 2017 tarihinde Katar Emirinin İran'a destek veren ve ABD karşıtı olan açıklamalarının Katar Resmi Ajansı'nda yayınlanması ile başlayan Körfez Krizi için bu ay bir dönüm noktası oldu. Doha yönetimi, yapılan açıklamaların hackerler tarafından yapıldığını ve bunun bir siber saldırı olduğunu açıklasa da bu açıklama çok da inandırıcı olmamıştı. Bu yayımların sonrasında, BAE, Mısır ve Suudi Arabistan, Katar'ı eleştiren yayımlar yaparak bu yayımları devam ettirmişti. Katar, tam olarak terörizme destek vermek ile suçlanıyordu. Arap Baharı'nın yaşanması ile Körfez Arap Ülkeleri İş Birliği Konseyi'ndeki ülkeler, birbirlerine karşı cephe aldı. Körfez'deki gerginlik, Katar'ın, BAE ve Suudi Arabistan'ın terörist örgüt olarak

adlandırdıkları "Müslüman Kardeşler'e" bir platform sağlaması ile daha da alevlendi. Yaşanan bu gerilim ortamı, bir krizin ortaya çıkmasına neden oldu ve yaşanan gerginlikler sonucunda; 5 Haziran 2017 tarihinde, Suudi Arabistan, BAE, Mısır, Yemen ve Bahreyn, Katarla olan kara ve deniz ulaşımını sonlandırdı. Bu olay sonucunda, Katar'ın dış dünya ile olan bağlantısı Riyad tarafından koparılmış oldu. Sınırları kapatan ülkeler, Katar'da bulunan vatandaşlarının geri dönmesi ve ülkelerindeki Katarlıların kendi ülkelerine dönmesi için 14 gün süre verdi. Gerilimlerin sonucu, büyük bir kriz olmuştu. Al Sani, 2017 yılında yaşanan kriz sonrasında gerçekleşen Körfez İş Birliği Konseyi Zirvesi'ne bir kere katılmış ve diğer zirvelere ise elçiler göndermişti.

Yaşanan Körfez Krizinin ardından, 5 Ocak 2021 tarihinde gerçekleşen "41. Körfez İş Birliği Konseyi Zirvesi", şaşırtan görüntülere sahne oldu. Suudi Arabistan'ın, Katar'a yönelik yıllardır süren ambargoyu kaldırmasının ardından, Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani, 41.Körfez İş Birliği Konseyi zirvesine katılmak için Suudi Arabistan'a gitti. Dünya, Arabistan veliht prensi Muhammed bin Selman'ın Katar Emiri'ni karşılaması ve kucaklaması ile tarihi anlara şahit oldu. Gerçekleşen zirvede, krizin sonlandırılmasına yönelik anlaşma imzalandı. 3,5 yıl devam eden krizin ardından imzalanan anlaşma körfez ülkelerindeki büyük değişimin bir habercisi oldu.

HELİN TOĞAY

TÜRKİYE VE FRANSA ARASINDAKİ BUZLAR ERİYOR

10-11 Aralık'ta Brüksel'de düzenlenen Avrupa Birliği (AB) Liderler Zirvesi'nde bir kez daha görüldüğü üzere, Fransa Türkiye karşıtlığı politikasını AB içinde bölünmelere yol açtığı halde inatla sürdürüyor. Le Monde'un konuyla ilgili "Bölünmüş 27'ler Türkiye'ye karşı minimal yaptırımlar kabul etti" başlıklı haberinin spotunda, "Erdoğan rejimine" karşı daha ağır önlemlerin "Almanya'nın isteğiyle ileri bir tarihe ertelendiği" ifadesi yer alıyor. Macaristan ve Bulgaristan'ın Ankara ile iyi ticari ilişkilerini tehlikeye atmak istemediği, İspanya, İtalya ve Malta'nın da aynı gerekçeyle Almanya ile birlikte "ihtiyatlı" bir tutum izlediği belirtilen haberde, "Erdoğan'ın belalı" olarak tanımlanan Fransa'nın ise

"Yunanistan ve Kıbrıs'ın (GKRY) egemenlik ve istikrarını savunduğu", ayrıca "Türkiye'nin Libya, Orta Doğu ve Karabağ'da istikrarsızlığa neden olan rolüne" dikkat çektiği vurgulanıyor.

Çavuşoğlu, Türkiye ile Fransa arasındaki ilişkilerin seyrine ilişkin yöneltilen bir soruya verdiği yanıtta, "Türkiye, kategorik olarak Fransa'ya karşı değil ancak Fransa, kategorik olarak Türkiye'ye karşı." ifadesini kullandı. Fransa'nın, terör örgütü PKK'ya karşı yapılmış Barış Pınarı Harekatından bu yana Türkiye'ye karşı bir tutum sergilediğini söyleyen Çavuşoğlu, bu operasyonun Fransa'da ya da Fransa'nın bulunduğu bölgede gerçekleşmediğini, Türki-

ye'nin sınırında yapıldığını anımsattı.

Çavuşoğlu, nihayetinde, Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian ile son derece yapıcı bir telefon görüşmesi gerçekleştirdiğini belirterek, bu kapsamda, ilişkilerin normalleştirilmesi için bir yol haritası üzerinde karar aldıklarını bildirdi. Bu çerçevede yürütülen çalışmaların şu ana kadar iyi şekilde ilerlediğine değinen Çavuşoğlu, "Türkiye olarak biz hiçbir zaman hiçbir ülkeyle kötü ilişkilerimiz olsun istemeyiz. Dolayısıyla, Fransa eğer bu konuda samimiyse, Türkiye, Fransa ile ilişkileri normalleştirmeye hazır." dedi.

EMİR TÜRK

AIHM, RUSYA'NIN KIRIM'DAKİ 'İNSAN HAKLARI İHLALLERİNE' İLİŞKİN BAŞVURULARI İNCELEYECEK:

17 yargıçtan oluşan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AIHM) Büyük Dairesi; Ukrayna'nın, Rusya'nın Kırım'daki insan hakları ihlalleri iddialarına ilişkin başvurusunun bir kısmını incelemeyi kabul etti. AIHM'in incelediği iddialar arasında;

- Kırım'da işkence ve kötü muamele
- Kayıp şahıslar
- Zorla Rus vatandaşı olma dayatması
- Kırım Türklerinin dini liderlerine yönelik tehditler
- Mülkiyet haklarının ihlali
- Rus olmayan medyayı yok etme girişimleri

- Gösterilerin yasaklanması
- Okullarda Ukrayna diline karşı ayrımcılık ve Ukraynalı çocuklara yönelik zulüm

- Kırım ile Ukrayna kıtası arasında serbest dolaşım kısıtlanması

- Kırım'da bulunan Tatar halkının davranışlarının ihlali tarzında iddialar yer alıyor.

Ukrayna Devlet Başkanı Denys Maluska bu kararı yaptığı açıklamayla duyurdu. Bakan Maluska yaptığı açıklamada: "Zafer! AIHM'de Ukrayna'nın Rusya'ya karşı açtığı davalar çerçevesinde ilk ara zafer!" açıklamasında bulunarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin davayı asıl

incelemeye aldığını duyurdu.

Ukrayna Adalet Bakanı Maluska, Kırım'daki insan haklarına ilişkin davanın önemine dikkat çekerek, "Birinci yasal yön; mahkeme kararları aracılığıyla adım adım, Rusya Federasyonu'nun devletimizin topraklarında sergilediği saldırganlık ve gerçekleştirdiği suç eylemlerini kanıtıyoruz. İkinci yön iletişim. Hem biz hem de Avrupa Konseyi, Kırım'ın öncelikler arasında kalmaya devam ettiğini, unutulmadığını ve tüm suçluların yakalanacağı konusunda güçlü bir mesaj veriyoruz. Üçüncü yön ise hibrit savaşa karşı koyma. Rusya

Kırım'ın sözde 'barışçıl, yasal ilhakı' hakkında yarattığı miti destekliyor. Bu mit ilk önce iç kullanım için üydürüldü. Fakat uluslararası arenada da onu yaymaya çalışıyorlar. AİHM'nin kararı, Rusya'nın hibrit savaşta kullandığı mitolojiye karşı yapılan güçlü bir yasal darbedir." ifadelerini kullanarak Rusya'nın Kırım Yarımadası'nı silah kullanarak kanunsuz olarak işgal ettiğini vurguladı.

Bu davaya ek olarak, hükümlülerin işgal altındaki Kırımdan, Rusya'ya kanun dışı olarak nakledilmesi ile ilgili başvuruyu ilgili davaya eklemeye karar verdi.

Bu davanın dışında Ukrayna ile Rusya arasında Kırım ile ilişkili ulusal başvuru ve bölgede yer alan 7 bin kişinin şikayetleri daha var.

AİHM'in bu davada alacağı hüküm emsal teşkil edecek

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vereceği karar önem taşımaktadır. Çünkü, bu diğer davalar için emsal teşkil edecektir.

AİHM, Ukrayna'nın 27 Şubat 2014-26 Ağustos 2015 tarihleri arasında Kırım'daki insan hakları ihlallerine ilişkin kararını yapacağı tetkikler sonrasında gelecek bir tarihte duyuracak. AİHM'in açıklamasına göre, Rusya'nın Kırım'daki askeri gücünü Ukrayna'nın izni olmadan Ocak-Mart 2015 arasında ikiye katladığı belirtildi. Strasbourg Mahkemesi de Rusya'nın 27 Şubat- 18 Mart 2014 ta-

rihlerinde Kırımda kontrol uyguladığı üzerine öne sürecek birçok bilginin mevcut olduğunu belirtti.

Açıklamada, olayla ilgili Ukrayna Hükümeti tarafından verilen bilgiler 'tutarlı ve uyumlu' idi. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde (AİHS); yaşama hakkı, işkence yasağı, özgürlük ve güvenlik hakkı, adaletli yargı hakkı, özel yaşama ve aile yaşamına saygı, düşünce, vicdan ve din haklarının, ifade, toplanma ve örgütlenme özgürlüğü, eğitim hakkı, serbest dolaşım ve ayrımcılık yasağı yapan Rusya için başvurularında incelendiği bildiriliyor. Bildiri de Rusya'nın Kırımda cinayet işlediğine ve yabancı gazetecilerin Mart 2014 de kısa süreli gözetimine alınmasıyla ilgili şikayetlerin reddedildiğine dikkat çekildi ve Ukrayna Hükümetinin bu konuda delil

sunmadığını söyledi.

2018 yılında AİHM'in ilgili dairesi, davanın 17 hâkimden oluşan Büyük Mahkemede görüşülmesini talep etmiş, bunun ülkeler arası bir uygulama olduğu ve uluslararası hukuk konularının karmaşık olduğu gerekçesiyle temyize gitmiştir. Mart 2014 tarihinde Rusya, Özerk Kırım Cumhuriyeti ve Sivastopol şehrini kanunsuz olarak ilhak etti. Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesi ve Doğu Ukrayna olayı meydana geldikten sonra Avrupa Birliği (AB), Amerika Birleşik Devletleri ve bazı ülkeler arasında, birçok Rus ve üst düzey ayrılıkçı yetkiliyi içeren mülklerin dondurulması ve seyahat yasakları yer alıyor.

Dilara ÇETİN

	Yayın	Doç. Dr. Fahri ERENEL
	Danışmanı	: Öğr. Gör. Şule KILIÇARSLAN
	Editörler	: Arş. Gör. Ahmet GEDİK, Muhsin Emre ÇALIŞKAN, Kadir YILDIRIM,
	Grafik Tasarım	: Öğr. Gör. Nevin ERYILMAZ
	Muhabirler	: Mustafa Ardiç GÜLERYÜZ, Şehnaz TEKBAŞ, Emir TÜRK, Helin TOĞAY, Tuğçe TAŞ
	E Posta	: guvsam@istinye.edu.tr
	Instagram	: isuguvsam
	Twitter	: @isuguvsam
	Web	: guvsam.istinye.edu.tr
	Adres	: GÜVSAM, İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü Maltepe Mah. Edirne Çırpıcı Yolu No: 9 : Zeytinburnu/İstanbul
Tel	: 0850 283 60 00	